

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MATEJIC, METAJA

Ortodoxia : curajul de a fi diferit, puterea de a rămâne același / pr. Metaja Matejic ; trad. și cuvânt înainte: Silviu Ciută. - Sibiu : Ecclesiast, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-606-92860-4-3

I. Ciută, Silviu (trad.) (pref.)

281.9

ISBN 978-606-92860-4-3

© Asoc. LEF-FRO pentru prezenta
ediție română

Pr. Metaja Matejic Ph.D.

ORTODOXIA

Curajul de a fi diferit
Puterea de a rămâne același

Traducere și cuvânt înainte de Mrd. Ciută Silviu

EDITURA
ECCLESIAST

este Calea dreptei credințe, unică aducătoare a plenitudinii harului.

Am considerat lucrarea ca un apel deschis adresat tuturor creștinilor, mai ales celor tineri care trebuie să aibă curajul de a fi diferit de ceilalți însă asumându-și Tradiția Sfinților Părinți și rămânând astfel aceiași. Creștinismul răsăritean aduce această noutate a Învierii ca o provocare pe Care Dumnezeu o aduce timpului și destrămării universale a lucrurilor. Această mare provocare pe care ne-o pune în față Dumnezeu prin intermediul Bisericii până la sfârșitul umanității, se rezumă la faptul că suntem chemați la înviere.

Să dovedim prin înrădăcinarea noastră în credința creștin-ortodoxă, prin altoirea noastră mistică în Trupul Celui Întrupat și Înviat, că suntem cu adevărat fii și fiice ale Învierii și să avem totdeauna înaintea ochilor credinței, faptul că șansa reală de a fi există numai în comuniune și că posibilitatea devenirii este *metanoia ca început al îndumnezeirii* și întoarcerea la izvoarele apostolice.

Mrd. Silviu Ciută

ORTODOXIA:

Curajul de a fi diferit, puterea de a rămâne același

Păstrarea identității sale ca Biserica Creștină autentică a fost ținta principală a Bisericii Ortodoxe Răsăritene de la începuturi până în prezent. Pentru a împlini acest scop, Biserica a trebuit să îndure și să treacă prin persecuții nemiloase din mâinile multor necreștini și, din păcate, ale unor creștini.

În SUA, existența reală a Bisericii Ortodoxe Răsăritene nu este periclitată. Aceasta este, totuși, amenințată de un spirit secular, de sectarism și de agresiune confesională. Credincioșii insuficient familiarizați cu învățătura Bisericii lor Ortodoxe și invadați de propaganda religioasă a predicatorilor de la televiziune, precum și a evanghelizatorilor sectari din ușă în ușă sunt confuzi și "*...purtați încoace și încolo de orice vânt al învățăturii...*" (Efeseni 4, 14). Așa cum subliniază părintele Serafim Rose:

"Succesul spiritualității falsificate chiar și printre creștinii ortodocși, ne revelează cât de mult

au pierdut și ei puterea de a deosebi creștinismul adevărat de pseudo-creștinism. Prea mult timp creștinii ortodocși au luat ca dăruită comoara prețioasă a Credinței lor și au neglijat să pună în practică aurul pur al învățaturii ei. Câți creștini ortodocși cunosc măcar existența textelor fundamentale ale vieții spirituale ortodoxe care învățau în mod precis cum să distingă între spiritualitatea autentică și cea falsificată, texte care redau viața și învățătura sfinților care au dobândit o măsură abundentă a harului lui Dumnezeu în această viață?."¹

Se pare că mulți din credincioșii noștri ortodocși în această țară, care au uitat învățătura Bisericii lor Ortodoxe și care se află sub influența mediului lor neortodox sunt în pericol de a pierde propria identitate ortodoxă. În timp ce se numesc ortodocși, ei apar ca fiind infectați de germenul protestantismului. Îi putem auzi vorbind despre nevoia de modernizare și adaptare a Bisericii Ortodoxe pentru a o face să semene mai mult cu alte biserici Americane..., indiferent ce ar putea aceasta să însemne.

Este, de aceea, de o importanță foarte mare să-

i ajutăm pe credincioșii noștri să rămână drepti în religia lor, credincioși Bisericii lor și imuni bolilor sectare și confesionale. Tuturor credincioșilor, dar în special tinerilor care ar putea fi ispitiți să caute hrana spirituală în afara Bisericii Ortodoxe, ar trebui să le repetăm avertismentul proorocului Ieremia: "*Să nu vă lăsați amăgiți de proorocii voștri și de ghicitorii voștri care sunt în mijlocul vostru... Căci vă proorocesc minciună și Eu nu i-am trimis, zice Domnul.*" (Ieremia 29, 8-9).

Cunoașterea credinței și a Bisericii noastre Ortodoxe este cea mai bună protecție împotriva confuziei și a seducerii de către secte și diferite confesiuni. Totuși, doar cunoașterea nu este suficientă; trebuie să TRĂIM Ortodoxia noastră pentru a o IUBI, și trebuie să o IUBIM pentru a o TRĂI. A ști, doar, despre ea, fără să o practicăm, este o simplă cunoaștere sterilă. Așa cum mitropolitul Filip al Moscovei meționa odată: "*crezul nu vă aparține dacă nu l-ați trăit*".

Anumiți frați și surori ai noștri ortodocși se simt jenați pentru că suntem o minoritate religioasă în această țară și pentru că suntem diferiți de alte denominațiuni creștine. Mulți dintre ei și-ar dori să putem să ne schimbăm. Ei trebuie să se împace cu

faptul că Ortodoxia înseamnă printre multe alte lucruri "CURAJUL DE A FI DIFERIT ȘI PUTE-REA DE A RĂMÂNE ACELAȘI." Creștinii adevărați au fost întotdeauna o minoritate în societățile în care au trăit. A fi diferit nu înseamnă a greși sau a fi inferior. Creștinii au fost o minoritate în Imperiul Roman. Apostolii au fost diferiți de compatrioții lor; primii martiri creștini și Sfinții Părinți au fost diferiți de mediul lor social. Și astăzi este inevitabil pentru creștinii ortodocși să fie diferiți pentru că, așa cum observa părintele contemporan Alexander Schmemmann:

*"...înțelesul cel mai important al crizei noastre actuale este ca lumea în care Biserica Ortodoxă trebuie să trăiască astăzi, fie ea în Est sau în Vest, nu este lumea ei, nici măcar o lume neutră, ci o lume care o provoacă prin însăși esența și existența ei, o lume care încearcă în mod conștient și inconștient să o reducă la valori, filozofii ale vieții și perspective profund diferite, dacă nu chiar total opuse viziunii sale și simțirii lui Dumnezeu, a omului și a vieții."*²

Pentru a rămâne loială ei însăși, esenței sale și misiunii sale, Biserica Ortodoxă nu trebuie să se

schimbe ci mai degrabă să se străduiască să schimbe lumea. Ea trebuie să facă față presiunii care vine din interior și din exterior sugerându-i și adeseori cerându-i să se schimbe – de fapt cerându-i secularizarea și protestantismul. Ea nu trebuie să se schimbe pentru că atât timp cât aderă principiilor sale, ea rămâne și va rămâne ceea ce a fost dintotdeauna: Biserica a toate sfințitoare, Biserica în care omul își găsește adevărul sine și adevărata cale către Dumnezeu; Biserica în care mai degrabă asemănarea cu Hristos decât confortul este cea mai importantă preocupare și sensul existenței. Puterea, profunzimea și frumusețea Ortodoxiei, constau tocmai în păstrarea creștinătății autentice. Conform lui Konrad Onash, un teolog protestant, autorul cărții "*Spiritul și istoria Bisericii Ruse Răsăritene*", Ortodoxia este religia al cărei rol și scop este "*sfințirea completă a tuturor*." Ortodoxia nu poate, nu dorește și nu trebuie niciodată să-L modifice pe Hristos, ci, dimpotrivă, pe creștini, deoarece pentru creștinii ortodocși și pentru Biserica Ortodoxă HRISTOS ESTE UNUL, ACELAȘI ȘI NESCHIMBĂTOR, și astfel este și CREDINȚA ORTODOXĂ.

Biserica Ortodoxă trebuie să nu se schimbe datorită faptului că ea este păstrătoarea (păzitoarea) creștinătății autentice. Acest fapt este recunoscut chiar și de anumiți scriitori religioși neortodocși care cunosc Ortodoxia. Astfel, de exemplu, J. C. Dumont, preot romano-catolic și directorul centrului "Istina (Adevărul)", scrie în Introducerea sa la cartea "*Spiritul Ortodoxiei Răsăritene*" al cărei autor este M. J. Le Guillou, un alt preot romano-catolic:

"Dar Vestul a pierdut cel puțin ceva din mult mai amplul său caracter uman și religios și o expresie a acestuia (nu vorbim doar despre limbaj) mai aproape de mireasma sa originală, care a fost mai bine păstrată în Răsărit. Trebuie doar să ne gândim la sensul profund, autentic al caracterului misteric al religiei creștine încă întâlnit în Răsărit, la atmosfera de sacralitate care învăluie nu numai cultul ei dar și expresia credinței și chiar exercitarea autorității, lucruri despre care Vestul nostru poate să fi păstrat doar o noțiune abstractă, dar care aproape a pierdut în totalitate realitatea".

Această declarație îi surprinde numai pe aceia – încă, din păcate, extrem de numeroși printre

*noi – care nu și-au luat povara de a căuta în izvorul gândirii noastre teologice, a liturghiei noastre și a spiritualității noastre. Ori de câte ori o persoană se întoarce la originile trăsăturilor care marchează cele mai înfloritoare epoci ale catolicismului latin, aceasta este orientată spre Răsărit. Din Răsărit au venit formulările dogmatice decisive ale "misterelor creștine fundamentale (Sfânta Treime a Persoanelor divine în unitatea naturii lor; dualitatea a două firi desăvârșite, divină și umană, în singura Persoană a Cuvântului făcut trup); din Răsărit provin multe sărbători minunate care fac parte din ciclul nostru liturgic (în special cele care o sărbătoresc pe Maica Domnului); de la Răsărit a venit monahismul. Dar nu numai acestea: reformele devenite necesare în Occident datorită decăderilor trecătoare din viața Bisericii, au fost, de obicei, vindecate în mod radical prin recurgerea la tradiția Răsăriteană."*³

În "Marile religii ale lumii" (*The World's Great Religions*), o publicație a revistei "Viața" (*Life Magazine*), se precizează: "Biserica Ortodoxă a început în Țara Sfântă înainte de a exista creștini în Roma. Noul Testament a fost prima dată

scris în limba greacă, iar cele mai timpurii sinoade ale Bisericii au avut caracter ortodox.”⁴ M. J. Le Guillou, autorul cărții *“Duhul Ortodoxiei Răsărite-ne”*, își exprimă admirația și aprecierea față de Biserica Ortodoxă prin următoarele cuvinte: *“Datorită culturii bogate în care a fost scăldată și a geniului popoarelor care au compus-o, Biserica din Răsărit a încorporat în mod fascinant în viața sa liturgică și spirituală substanța pură a sinoadelor și teologiei din primele opt secole.”*⁵

Același autor a menționat, de asemenea:

*“În conformitate cu medierea întreită, profetică, preoțească și împărătească, care caracterizează unitatea acțiunii sale, Biserica din Răsărit nu a încetat niciodată să proclame misterul, să-l păstreze protejat de toate devierile și ereziile, să-l sărbătorească liturgic și să călăuzească credincioșii spre acceptarea și înțelegerea interioară a acestuia.”*⁶

R. M French, un alt scriitor eterodox, le reamintește cititorilor săi de faptul că, *“Biserica Ortodoxă oferă perspectiva celei mai venerabile și, adesea, impresionante continuități a vieții, care*

*este nemaiîntâlnită în creștinism”*⁷. Autorii protestanți Franz Dolger și Konrad Onash precum și mulți alții, arată, de asemenea, un mare interes pentru Biserica Ortodoxă, văzând în ea Biserica creștină autentică, care a păstrat creștinismul autentic.

Având în vedere faptul că, până și neortodocșii care sunt familiarizați cu Biserica Ortodoxă, o privesc ca Biserica creștină autentică, este de înțeles că ortodocșii înșiși, sau cel puțin o majoritate dintre ei, cred cu convingere că Biserica lor Ortodoxă este Biserica Creștină autentică, originară. Astfel, Pavel, arhiepiscopul ortodox al Finlandei, afirmă categoric că: *“Biserica Ortodoxă nu are nevoie să dovedească autenticitatea sa istorică; ea este pur și simplu continuarea directă a Bisericii din epoca apostolică.”*⁸

Aceeași credință puternică în Biserica Ortodoxă ca Biserica Creștină autentică este exprimată într-o scrisoare formulată de Patriarhii Ortodocși în anul 1718, în care au declarat: *“Păstrăm necoruptă învățătura Domnului, și ținem cu fermitate la credința pe care El ne-a transmis-o, și o păstrăm curată și cu aceeași valoare, fără a adăuga sau a lua nimic de la ea.”*⁹